

İNGİLTERE SEYAHATİMDEN MANZARALAR

Elif Mısra GÖNEN *

Rivayete göre Evliya Çelebi “Şefaat ya Resulallah” diyeceğine, “Seyahat ya Resulallah” demiş ve vurmuş kendini yollara; biraz da bahane arıyormuş sanki yollara düşmek için. Köyden şehir merkezine gitmenin bile meşakkatli olduğu zamanlarda durmak bilmemiş, gezmiş ve görmüş, bu muhterem zatın mekânı cennet olsun. Benimse böyle bir başlangıç hikayem yok, ben dümdüz dil eğitimi için gittim. Ne farklı bir sebep ne bir dil sürçmesi ne de bir başka şey. Aldım bileti, bindim uçağa gittim.

Her uluslararası ilişkiler öğrencisinin en az bir dil bilmesi gerektiğine isnat ederek Şubat ayında bir 6 ay sürecek bir İngiltere dil okulu macerasına atıldım. Tek bir kelime Fransızca bilmeden kaçıp Paris’e giden Yahya Kemâl Beyatlı gibi tek kelime İngilizce bilmeden Londra’ya gittim. İlk defa yurtdışına çıkacak olmanın, yeni bir milleti tanıyacak olmanın heyecanını yaşıyordum. İngiltere’ye gitmeden önce bu ülke hakkında ileri, gelişmiş, hukuk devleti ve vaktiyle dünyanın kanını vampir gibi emmiş emperyalist bir devlet olduğunu biliyordum. Burası ileri bir devlet fakat ben de bilinçli ve biraz mağrur bir Türk olduğum için İngiltere’nin hiçbir ileriliği karşısında ezilmiş hissetmedim; ancak yer yer hayran oldum, takdir ettim.

Başka milletleri tanımak, kendi milletini anlamak için çok geçerli bir yolmuş. Ben de dünyaya Türkiye penceresinden bakan Cemil Meriç gibi gezdim. Gördüğüm, aşına olduğum-olmadığım her şeyi inceledim. Gözümün gördüğü her madde, duyduğum her ses, kural, kültür... bu atmosfer içinde insan güzel bir heyecan taşıyarak geziyor. Uzakdoğu’dan, Afrika’dan, Amerika’dan... insanlarla arkadaşlık içinde geçen bir süreç, ufuk açıyor. Sorsanız bu seyahatteki en büyük edinimim nedir, diye, “Ufkumun açılmasıdır.” derim. Bu faydanın değeri bence öğrendiğim dilden de değerli. Hayata baktığım pencerenin genişlediğini hissettim.

Demokrasinin temelleri 1215’e dayanan İngiltere, yazılı bir anayasası olmayan fakat katı kurallarla yönetilen bir ülke durumundadır. Çok fazla farklı etnik unsuru bünyesinde barındıran bir ülkeyi yaşanılabilir kılmamanın tek yönü bence bu kurallar. Her şey mekanik bir saat gibi işliyor; geleneksel toplumla-modern toplumun en belirgin farkı. Genel çalışma hayatında da şehircilik işlerinde de işler böyle yürür. Randevunuz 2-3 gibi olamaz, ya 2’dir ya 3; cuma, cumartesi olmaz ya cuma ya da cumartesi! Bu kurallar koca ve kalabalık ülkenin zerre kaos olmadan idare edilmesini sağlıyor. Bir yol kapatılacağı ya da toplu taşımada planlanan bir bakım çalışması olacağı zaman en az bir hafta önceden duyurulur, yolcular alternatif yollardan gitmeye teşvik edilir. Mesela bakım çalışması nedeniyle o hafta sonu bir tren hattı kapatılacaksa onun yerine istasyonun önünden aynı yöne giden ücretsiz otobüsler kaldırılır. İnsanlar yolda bırakılmaz. Ayrıca toplu taşıma araçlarında, özellikle de metroda iki dakikalık gecikme olsa bile genelde anons yapılır, gecikmenin nedeni açıklanır ve özür dilenir. İnsanların zamanına kıymet verilir.

Lise yıllarımda, Avrupa’ya giden Türk yazarların gezi notlarını okumuştum. Gittikleri Batı Avrupa ülkelerinin gelişmişliklerini şaşkınlıkla anlatıyorlardı. Bu yazıları okurken hüzün duyardım. Çok acıyla söylüyorum ki gördüğüm bazı konulardaki geri kalmışlıklarımız bana bu okuduklarımı hatırlattı ve hâlâ bazı konularda geride kalmak beni şuurlu bir Türk olarak üzdü!

Londra’da kültür, sanat hayatı tarif edilemez derecede ileri bir durumdadır. İnsanlar sosyal ve kültürel etkinliklere aşırı istekli, müze-ören yerleri genel olarak ücretsiz. Zaten bir

* Trakya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Dördüncü Sınıf Öğrencisi

vatandaşın, özellikle öğrencilerin tarihini, ecdadını görmek için para vermek zorunda olmasını hep amiyane tabirle ‘rezalet’ olarak nitelemişimdir. ‘Türk çocuğu ecdadını tanıdıkça daha büyük işler yapma kuvvetini kendinde bulacaksa eğer, Türk çocuklarının ecdadını tanıma olanakları arttırılmalı, aradaki zahmetler kaldırılmalıdır.

Bir British Museum’ları var ki koskoca nesillerin, insanlığın, medeniyetlerin, tarihin özeti niteliğinde fakat acıdır ki bu müze “hırsızlığın, yağmanın ve sömürünün” eseridir. İngiltere, kaos-karmaşa götürdüğü veya hâkimiyet kurduğu her ülkenin tarihi mirasını yağma etmiştir. British Museum’a bakınca bütün Orta Doğu’yu gördüm. Umarım bir gün her eser ait olduğu ülkelerde sergilenir.

Ve bir de Londra’nın muhteşem doğası vardır ki insan kendini adeta bir tabiat parkında yaşıyormuş gibi hissediyor. Londra’nın %47’sinin yeşil alanlarla kaplı olduğunu söylersem nasıl gözüktüğünü ve koktuğunu tahmin edebilirsiniz. Ağaç dolu parklar burada hayatın bir parçası hâline gelmiş, her yer parkla dolu, insanlar vakitlerini genelde buralarda geçiriyorlar. Bu parklar kuğularla dolu fakat onlara dokunmak, onları sevmek ve beslemek yasak çünkü bunların hepsi kraliçenindir! Bu çağda bu yüzyılda ne kraliçesi, yok artık engizisyon mahkemesi, bu çağda kraliçe nasıl olur dersenez, buralarda kralların tahtını yıkacak bir Enver Paşa çıkmamıştır derim.